

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyilt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

Nyilt abszolutizmus.

Igazán arcátlan cinizmus kell hozzá, hogy hosszú idő óta majdnem mindennap hangoztatják valamilyen formában azt a fenyegető intést, hogy hajoljon meg a nemzet a császári akarat előtt és elégedjék meg az alkotmányosság külső formáival, mert ha tovább folytatja az ellenállást, akkor az „alkotmányos” Fejérváry-kormány távozik és utána jön az özönvíz, azaz hogy következik a nyilt abszolutizmus és hallatlan naivitásra vall, hogy akadnak jámbor lelkek, akik még ma is azon tépelődnek, vajjon a hatalom nem váltja-e be ezt a fenyegetést? Hiszen a kinek szeme van a látásra, láthatja, hogy a nyilt abszolutizmus nem jöhet, annál az egyszerű oknál fogva, mert már formálisan és valóságosan itt is van.

Nem azokra a galádságokra akarunk utalni, amiket a törvényhatóságokkal szemben eddig elkövettek és folytatólag elkövetni fognak. Arról az ortonádásról sem beszélünk, amit az ország ujoncmegtágadási jogának kijátszásához véghez vittek. Valamint nem szólnak a kvóta körül elkövetett stikliről és arról a vakmerő visszaélésről sem, hogy fölhatalmazás nélkül, sőt a törvényhozás egyenes bizalma ellenére kezelik az ország pénzét és Csáky szalmája módjára bálnak a közvagyonnal. Minderre körmönfont törvénycsavarással és gyalázatos raffineriával ráfoghatják, hogy jóhiszeműleg történik és szándékosan nem sértik meg az ünneplés szent fogadalmát, hogy az ország törvényeit és törvényes szokásait megtartják és megtartatják.

De tekintsünk csak Bécs felé és nézzük, hogy mi történik ott? Most írják alá a külföldi szerződéseket és kötelező nyilatkozatot állítanak ki arról, hogy azokat a stipulációkat a törvényhozás megkérdezése és hozzájárulása nélkül, egyszerű miniszeri rendelettel életbe léptetik.

Mi más ez, mint az országgyűlés legsarkalatosabb jogainak nyilt elkobzása, azoknak a fejedelmi jogkörbe való önkényes bevonása, tehát a legdurvább formában jelentkező nyilt abszolutizmus? Mi más ez, mint vakmerő lábbal taposása annak az alaptörvénynek, hogy Magyarország törvényei ellenére rendeletekkel kormányozni nem lehet? Mi más ez, mint az alkotmányos jogrend teljes felforgatása és a sic volo, sic jubeo elvének nyilvános proklamálása?

S mellékesen mondva, ezt az államcsinyt még az a hazug okoskodás sem mentheti, hogy ez a „salus reipublicae” alapján történik. Mert a mikor a kereskedelmi szerződések önkényes megkötésével és életbeléptetésével lehetetlenné teszik Magyarország gazdasági önállóságának keresztül vitelét és erőhatalommal kényszerítik Magyarországot, hogy továbbra is Ausztria fejős tehene maradjon, akkor sem az ország üdvét és boldogulását mozdítják elő, hanem nyilvánvaló országrablást és fosztogatást követnek el.

Ne beszéljünk tehát többé arról, hogy a nyilt abszolutizmus következhet, mert a nyilt abszolutizmus, ime, beköszöntött. A Bach-korszak föltámadt halottjából és mi ismét énekelhetjük a zsoltárróval:

Öröködbe, uram, pogányok jöttek
És szent templomodat befertőztették.

Tűrjük-e ezt a szentségtörést? És meddig tűrjük? Ez most már a kérdések kérdése, melynek kétes, nehéz és szép a megfjtése...

Egy képviselő.

— Nem veszik komolyan... A bécsi Burghól kiszivárgó hírek szerint a magyar nemzeti ellenállást még mindig nem veszik komolyan. Fenyegetőznek, hogy ha a béke Bécs kedve szerint március 1-ig létre nem jön, akkor megkísérlik a Ház elnapolását még egyszer s ha így sem telhetik kedvük, akkor felosztatják a képviselőházat és többé össze sem hívják. A bécsiek abban reménykednek, hogy néhány hónapi, esetleg két-három esztendeig tartó nyilt abszolutizmussal úgy megtörik Magyarország, hogy a régi állapotok visszaállításáért is rimázkodni fogunk. No hát ebben csalódnak a copfos osztrákok. Jól tudják a multból, hogy hazánkat erőszakkal kormányozni nem lehet. Elfeledik, hogy az ország 47 vármegyéje van a nemzeti ellenállás mellett; ez idő szerint csak 8

kétes és ugyancsak 8 nem állott sikra a nemzeti jogok védelmére. Tehát ha a 8 kétes sem rezisztálna, akkor is 16 állana 47-tel szemben. Ez pedig elég ok arra, hogy még Bécsben is figyelembe vegyék. Másfelől meg rohamosan gyűlnek az aláírásk azon eszme megvalósításához, hogy a képviselők március 1-én az országházban együtt maradjanak. A nép el van készülve minden eshetőségre s ha arra kerül a sor, magyar hazánk vérrel szerzett alkotmányáért, jól tudja, hogy: „Mindnyájunknak el kell menni!” Ne adja a magyarok Istene, hogy igazságainkat, törvénybe iktatott és királyi esküvel megpecsételt jogainkat ismét vérrel kelljen visszaszerezni, de ha belekényszerítenék az osztrák bérencek, a „koca-diktátorok”, am hordozzák és viselik érette majd a felelősséget. Csak minél több és nagyobb erőszakot hozzanak Bécsből, annál inkább, annál gyorsabban közeledünk Magyarország függetlenségéhez, melyért szenvedett és tovább is szenvedni kész nemzetünk...

Készüljünk!

Nem szükséges magyarázni, hogy miből támadt és mi körül folyik a harc a nemzet és a fejedelmi hatalom között. Minden ujságolvasó ember ismeri az utóbbi három év történetét és tudja, hogy arról van most szó, hogy: hitvány papirosrongy-e a magyar alkotmány, vagy élő valóság; szent és sérhetetlen-e a királyi hitlevéllel és esküvel megerősített törvény, vagy csak írott malaszt; él-e még ebben a sokat szenvedett országban a természetes és törvényes jog, vagy immár nem egyéb az, mint füst és pára; szabad állam-e Magyarország, vagy császári uradalom, amelyet osztrák gazdasztek igazgatnak? Szóval reánk nézve a lét és a nem lét kérdése forog most a kockán.

És ime, fölfegyverzetten ránk tör az osztrák invázió. Magyaroknak született osztrák szoldosok sziszserahada rohanja meg hazánkat. Eszközök, amelyeket hadjárásukban használni fognak: a lélekvásárlás, az erőszak a népbolondítás és az izgatás.

Sok millióra rugó Judáspénzt hoznak magukkal, hogy megvesztegessék és megvásárolják az eladó lelkeket. Akinek becsületességén és lelkiismeretességén megtörik a pénz ördögének hatalma, azt fenyegetésekkel és durva erőszakkal próbálják megpuhítani. Akit sem megvesztegetni, sem megijeszteni nem lehet, azt álnok és hamis ígéretekkel akarják elámitani. Évezredek óta elhangzott jajgatásunkból tudják, hogy

hol fáj és mi fáj a szegény népnek; ismerik legérzékenyebb sérelmeinket; ígérnek tehát eget-földet, ígérrik a bajoknak orvoslását, de persze azzal a hátsó gondolással, hogy: „igérd meg, ne add meg, nem szegényit az meg.” Ahol sem vesztegetés, sem erőszakoskodás, sem ámtás nem használ, ott megkísérlik az izgatás leggonoszabb módját: a testvérharc földézését. Lázítják a fajt a faj ellen, a szegényt a gazdag ellen, a munkást a munkaadó ellen, a tanulatlan embert a tanult ember ellen, hazafit a hazafi ellen. — S mindezt azért, hogy a zavarosban halászva, leigázhassanak, anyagi és erkölcsi javainkból kifoszthassanak, koldusokká és rabokká tehessenek bennünket.

Látnivaló, hogy ennél gonoszabb és veszedelmesebb támadás régen nem érte hazánkat. Nincs tehát vesztegetni való időnk. Ha nem akarjuk magunkat tönkre juttatni, készülnünk kell a nagy harcra. Minden becsületes hazafinak nemzetiiség, rang és osztálykülönbség nélkül egyesülnie kell ebben a döntő küzdelemben.

Senki se elégedjék meg azzal a gondolattal, hogy „hiszen én ha majd rá kerül a sor, hiven és becsületesen teljesíteni fogom polgári és honfiai kötelességemet.” Ez elég az egyéni lelkiismeret megnyugtására, de nem elég arra, hogy a szervezett hatalom aknamunkáját biztosan meghiúsíthassuk. Szervezni kell a nemzeti erőt. Ahol nincsenek még ellenzéki pártszervezetek, ott siethi kell azoknak megalakításával. Maguk a pártszervezetek pedig ne elégedjenek meg azzal, hogy megválasztják elnökeiket, intéző bizottságaikat vagy választmányaikat, hanem a választottak fogjanak azonnal munkába. Házzról-házra kell járni, számba kell venni a híveket, szavukat kell venni, hogy hiven és rendületlenül kitartsanak a nemzeti ügy mellett; minden alkalmat, minden összejövetelt meg kell ragadni arra, hogy egymást buzdítsuk és lelkesítsük az elszánt kitartásra; az ingadozókat szemmel kell kísérni és meg kell övni a kísértésektől, az eltevélyedetteket föl kell világosítani, az árulókat le kell leplezni, meg kell bélyegezni, pellenghérre kell állítani. Szóval, minden becsületes hazafinak a nemzeti ügy apostolának, örének és katonájának kell lennie.

Hogy ha így cselekszünk, akkor jöhet Fejérváry az osztrák ármánynak minden ördögével: Magyarországot a poklok kapui sem dönthetik meg.

Lovász Márton,
országgyűlési képviselő.

A politikai helyzetről.

Fokozott erőszak.

A kormánynak, a békét hirdető kormánynak evészközben jön meg az étvágya. Fokozott erőszakot használ és Fejérváry valahányszor a bécsi audienciáról visszajön, újabb erőszakos eljárásokat léptet életbe, miből nyilvánvaló, hogy a kormány csak eszköz, de a hydra feje Bécsben van. A legutóbbi audienciáról hozta a kormánybiztosok nagybíró kiküldetését, ami nemcsak Debrecenre, hanem sok vármegyére, sőt a fővárosra is rá fog nehezedni, mert ezekre a vakeszközökre nemcsak a főispánok rendes és kivételes hatalma, hanem mindazok a funkciók fognak ráruháztni, melyek a vármegyék jogkörét képezik.

A lex-Szapáryana alapján, mely az országgyűlésnek ép oly szegényfoltja, mint a lex-Daniel, szándékoznak a vármegyék jogkörét megsemmisíteni és egy tollvonással Bécs hatalma alá hajtani az országot.

Ez a kérelhetetlen ígát jelenti és legszentebb jogainknak: az adó és ujonc megtagadásának megsemmisítését.

A nemzet ereje a pénz- és vér- adó megtagadásában és vagyoni viszonyaink rendezettségében rejlik.

Bécs százados törekvése: nemzetünket szegénynyé és azután osztrákká tenni. Ezen cél elérésére dolgoztak a katonai terhek szaporításával, mert ezáltal nemcsak a nemzet anyagi romlását segítik elő, hanem a szegény nemzet költségén tartják fenn egyetlen hatalmi eszközüket.

Második törekvésük — mint említém — a vagyoni viszonyok rendezetlensége. Ezt is a napokban hozta Fejérváry újévi ajándékba. A német kereskedelmi szerződéssel a földmives Magyarország az iparral és kereskedelemmel bíró Ausztria érdekében ki van szolgáltatva Németországnak. Mi Ausztria és Németország javára ki vagyunk téve a tönkrejutás esélyének. A vándorbotok és koldustarisznyák száma meg fog sokasodni.

Harcban áll a hatalom az ő min-

den eszközével. A mi részünkről ezzel szemben áll a törvényhozás, melynek működését megbénították, a tanuló-ifjúság az ő lelkesedésével, de legyvertelen kezével, harcra van állítva a hazafias független hirlap-irodalom, melyet saját honfiaink is — a hatalom eszközei — törekednek leszorítani.

Ez nem elég! Vegye a magyar társadalom kezébe a vezetést. A küzdelem szükségének érzete hassa át az egész társadalmat. Küszöbölje ki kebléből azokat, kik a nemzet érdekei ellen cselekszenek és Bécs szolgáinak szegődtek, sujsa részünkről undor és megvetés azt, aki fegyvert ad ellenségeink kezébe, aki katonának áll be, vagy adót fizet. Szoktassa magát mindenki kevesebb élvezeti cikk fogyasztására, amelyből a kormány — habár közvetve is — jövedelmi forráshoz jut. Tömrőlünk hazai cikkek fogyasztása céljából, amint megtették elődeink ezt a 40 es évek végén — Kossuth Lajos indítványozására.

Győzzük meg a kishitűeket, hogy féluton megállani nem szabad.

Az uralkodó részéről tett holmi elvi kijelentés a nemzetnek nem elég, hanem öltön már testet az ige és az alkotmány legyen valóban alkotmány, mert bizony mondom, hogy ha továbbra is csak passzívok maradunk, gyámoltalanságunkat, gyöngeségünket áruljuk el s Bécs sokkal követelőbben fog fellépni, mint tette a közelmúltban is.

Ismeretes, hogy ha két ellenfél áll szembe és az egyik csak védekezik, a másik — habár gyöngébb is — támadó álláspontra fog helyezkedni. Legyünk már támadók, mert Bécs csak akkor szokott engedni, ha arra kényszerítve van.

Tanuljunk a történelemből...

A bécsi módszer.

A „Székely Ujság“-nak címzett haladó-párti ujság ugylátszik hivatásszerűleg üzi az osztálygyűlölet szítását. Legutóbbi számában még az egyik szerkesztői üzenet is ilyen irányu volt. Azt a valótlan ságot üzenete egyik szerencsétlen falusinak, ki hozzája fordult tanácsért, hogy az ellenzék határozata értelmében

az egyévi önkéntesek beállhatnak önként katonának s csak a három évi szolgálatot tevők nem teljesítik katonai kötelezettségüket és nem alapíthatnak családot mindaddig, míg az országgyűlés az ujoncokat meg nem szavazza. A szerkesztő, kinek tollából ez az üzenet eredt, tudunk szerint ügyvéd volna s mint ilyennek első sorban arra kellene vigyáznia, hogy tudva valótlan ne állítson. Másodszorban pedig föltételezzük róla, hogy tanult közjogot, politikát és közigazgatási jogot s így tudnia kellene, hogy katonai kötelezettség mind addig nincs, míg a törvényhozás az ujonclétszámot meg nem szavazta, tehát ezt a nem létező kötelezettséget önként senki sem teljesítheti; legyen bár önkéntes vagy három éves baka. Elég rossz, ha az illető diplomás tollfor-gató ezeket nem tudja. Ha tudja, még rosszabb...

Glosszák.

„A magyar történelem nagy alakjai nem alkalmasak arra, hogy a tanító követésre méltó példa gyanánt állítsa őket a tanuló elé.“ Körülbelül ezeket mondotta Udvarhelymegye tanfelügyelője a tanítók gyűlésén. Tehát Hunyadi János hősiessége és vallásossága, Rákóczi Ferenc önfeláldozó hazafisága, Széchenyi áldozatkészsége, Kossuth Lajos lángoló lelkesedése és kitartása a hazáért való küzdelemben s a többi nagy példa mind csak arra való, hogy a tanító nagy szánakozva megemlitse, hogy ilyen bolondok is voltak a világban s azután áttérjen a jelen kor nagyságaira. A tanfelügyelő ur izlése szerint ezek között természetesen első helyen áll a Fejérváry-Kristó-Lányi féle közkereseti társaság, az után következnek a többi haladó-párti nagyságok, melyek között bizonyynyal helyet szorít saját szerény személyiségének. Magyar ifjúság, van mit bámulnod, hát csak tátsad a szádat és vágódj hasra ezek előtt a nagyságok előtt.

Mindenki tobzódik a törvénytelen-ségek egymásra halmozásában. Csak a Fejérváry-Kristó-Lányi banda tisz-

teli a törvényt és olyan ártatlan a törvénytértésekben, mint a ma született bárány. Ezt hirdetik a darabontok s esodálkozva kérdik, hogy mikor is követték őket el törvénytelen-séget. Ugy látszik, a moral insanity már annyira erőf vett rajtuk, hogy saját gáztetteiket hazafias cselekedeteknek, a mások becsületes és törvényes eljárását pedig gáztetteknek nézik.

Hogy mik azok a gonosztettek, a melyeket a darabontok elkövettek? Erre a kérdésre bizony bajos volna röviden megfelelni, hiszen minden nap újabb és újabb büntényeket követnek el. Törvénytelen a születésük, törvénytelen a hatalmon maradásuk s mentül tovább maradnak, annál törvénytelenebb lesz a létezésük. Törvényes tettet már csak egyet követhetnek el: ha lemondanak bitorolt hatalmukról és pusztulnak még az országból is

Hallatlan vakmerőségnek minősítik a darabontok és fizetett ujságai Apponyinak azt a kijelentését, hogy a király tiszteletben köteles tartani a nemzetnek a választásokon megnyilatkozó akaratát. A felháborodás mutatja, hogy Apponyi elevenükre talált az igazsággal. Mire való volna az egész parlamentáriumus, ha az alkotmányos formák mellett is csak az történnék, a mit a király és soha sem az, amit a nemzet akar? Hasonlatos volna akkor a magyar alkotmány a maga választási komédiájával az egyszeri zsidó esetéhez, a ki magához szőlítván egyetlen fiát, azt mondotta neki: „Kedves fiám, a két lovam közül az egyiket neked adom; válaszd, amelyik tetszik, de előre megmondom, hogy ha a szürkét választod, megverlek.“

p. e.

A harisnyás székelyek.

Az udvarhelymegyei csekélyke haladó-pártnak idei első számú lapocskájában hodgyai Kis Lajos a fenti cím alatt tehetsége szerint reflektálni kíván az utóbbi közgyűlésen mondott beszédemnek egyik passzusára. Hát uram, uram Kis Lajos uram! Szólok ismét az urhoz! Bőtű raj-

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562 — 1691-ig

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(Minden jog föntartva.)

(2. folytatás.)

A székek fejlődése.

Már a XIII. században, mikor is Székelyország ismertetésében már oklevéli adatokra támaszkodhatni, rég bevégezett tény volt az ország-nak székekre való beosztása és ez időtől fogva átalakuláson csak a székek belső élete, a fíuszékek viszonya az anyaszékhez és a tisztviselők feladatai mentek át a változáson. Igazán sajnálandó körülmény, hogy a székek keletkezését nem lehet nyomozni, annál kevésbé azokat a befolyásokat, melyek abban érvényesültek. Hogy földrajzi viszonyok döntők valának, magától értetődik, de ezek mégsem elegendők a székek keletkezésének és fennállásának megértéséhez. Így a kicsiny Miklós-vár széket Sepsí széktől, melyhez eredetileg tartozott, a baróthi hegység választja el és csupán az oltparti meg a baróthi hegység között fekvő falukat foglalja magában. Hasonlóképp Kászonszéket Csíkszéktől magas hegylánc vá-

lasztja el. Csik és Gyergyó földrajzilag zárt és egymástól elválasztott területből áll. Ugyanezt már nem mondhatni a három, Sepsí, Kézdi és Orbai székről, mert a Fekete-tígy, ez a kicsiny folyó, nem való igazi határnak s tényleg rövid ideig is volt székhatar. Udvarhely és Keresztur között szintén nem konstatálható földrajzi határ. A Bardocszék községek két egymásba nyíló völgyben fekszenek ugyan, amelyek az Olt folyamvidékéhez tartoznak és Udvarhelytől a Hargita nyulványai által elválasztva, mégis az ellenirányú völgyhajlásán fekvő Vargyas és Bibarcfalva községek, Udvarhelyszékhez tartoznak. Marosszék szintén egy önmagában zárt földrajzi egységet alkot, de azért a földrajzi határoknak Udvarhely felé nem mindenütt felel meg a históriai. Szemünk látára keletkeznek Miklós-vár, Kászón és Bardóc fíuszékek, ezeknél azonban földrajzi okok az elhatározó tényezők.

Az oklevelek, amennyiben azok az összes székely székeket említik, mindig csak 7 székről tesznek említést s ez a 7 törzsszék szék a következő: Udvarhely, Maros, Csik, Sepsí, Kézdi, Orbai és Aranyos szék,

miként ezt két oklevél is a XVI. századból tanusítja.² E fő-vagyanya-székeknek alá voltak rendelve a fíuszékek. Udvarhelyhez tartozott a Keresztur-fi 1635. óta Bardóc-fi szék, Csikhoz a gyergyói és kászoni szék, Sepsíszékhez időnként a miklós-vári szék; egy oklevélben Szereda-székről is van szó, bizonyynyal Nyárádszeredáról, mint Marosszék fíuszékéről.³ Ezek szerint 7 fő vagy anyaszék és időnként 6 fíuszék létezett.

A miklós-vári szék keletkezése Stibor vajda kiváltságlevelére vihető vissza, aki 1395-ben Miklós-vár lakosainak megengedte «a többi szék példája szerint törvényt napokat tartani és minden pörben döntenit»; e jogokat Zsigmond király megerősíti. De Sepsí-szék ez előző zavar-talan birtokában épenséggel nem tűrhette őket; heves viszályok dultak e miatt a két szék között a XV. és XVI. században. 1531-ben a dolgot úgy dönti el Szapolyai János király, hogy Sepsíszék bírái Miklós-vár-széken is tartoznak törvényt napot ülni. 1562-ben a miklós-váriaknak megint panasza van okuk.⁴ A gyulafehérvári országgyűlés utasítja őket, hogy szabadságlevelüket mutassák el a fejedelem-

nek, az majd döntenit fog ügyökben.⁵ Meglehet, előmutatták. A szék tényleg az egész XVI. és XVII. században fennállott és különféle okmányoszerű adat mutatható elé erre vonatkozólag.⁶ Ide tartoztak: Miklós-vár, Böln, Nagyajta, Köpec, Baróth, Bodos, Bacon, Szarazajta és Középajta.⁷ Egész 1625-ig Miklós-várszék előjoga abban állt csupán, hogy a sepsíszéki dullók (vagy szolgabírák) az ők székekben is tartoztak külön törvényt napot ülni s ekként a szék lakosai nem voltak kénytelenek a hegyen át Sepsíszentgyörgyre menni. 1625-ben Bethlen Gábor még jogot is adott nekik egy külön adulló választására s hogy póreiket közvetlen a fejedelmi táblához föllebezhesék.⁸ 1694-ben birják még e jogot, amennyiben a székekben adulló és jegyző (notarius) fungálnak.⁹ A fegyverfoghatók hadi szemlelisztájában (lustratio) a szék sehol sincs külön megnevezve, miből arra következtethetni, hogy a korszakon át is katonai tekintetben egy volt Sepsíszékkel.¹⁰ De ez nem zárja ki, hogy valamikor külön kapitánya is ne lehetett volna.¹¹ Az országgyűlésre követül egy nemest és egy lófőt (primor, primpilus) küldött.¹²

(Folyt. köv.)

zolásához fogván, okosan cselekedte, hogy csupán a maga nevében beszél, mert látja „a többi társai” nem úgy gondolkoznak, mint kelmed, hiszen már a közgyűlésen akadt, aki kijelentette előttünk, hogy biz’ én is úgy érzek, mint az urak, csak... csak...! Nohát tisztelt Kis Lajos uram! én ezt a csak... csak-ot igen jól ismerem, én már többször voltam tanúja annak, hogy ép a független székely bizottsági tagok azok, — tisztelet a kivételnek — kik közül sokan a legkészségesebben huzódnak meg a mindenkori hatalomnak jótékony árnyékában s kiknek mostani szomorú leszavaztatásunkat is köszönhetjük. Önkhöz is szóltam, mert fel voltam arra hiva és bízam a szentelen székely harisnyában, sajnos csekély eredménnyel, mert nem hallgattak szívük és jobbik eszük szavára. Nem hallotta? Én hallottam, hogy a karzati polgárság cseppet sem dicsérte önöket viselkedéséért s azt is jól tudom, hogy otthon sem várták véreik az elismerés pálmájával, mert így volt ez mindenkor, hogy Önök a vármegyegyűlésein soha sem székely testvéreiket, hanem önmagukat képviselték. Mi meg engem illet, nem félek a szemrehányástól, hogy nem a küldöim érzelmeit tolmácsoltam. Kár tehát félrevezetni a szegény csigalépésű haladó pártot, mely egy eltévedt fecskének láttára tavaszról zengedez; egy ide-oda hajló vékony szál fa előtt erdőt lát ott lenni, pedig jól tudja azt, hogy itt künn a vidéken nem fajult el még az igaz székely vér, hogy minden ünnepen szív-lélekből zengi az ő Istenéhez az összes székelység: „áld meg országunkat, mi magyar hazánkat, vezéreljed jóra a mi királyunkat!”

Én tölem szeretheti Lajos uram a méltóságos urat; sohasem mondtam, hogy őt ne szeresse, de azt mindig mondom, hogy szegény hazáját szeresse jobban, mint önmagát és a méltóságos urát. Látja én is nagyra becsültem Ugron Jánost, a derék alispánt s becsültem akkor is, midőn mostani szerelmesei nem rajongtak érte oly odaadással, sőt ártatlansága dacára hivatalából is kiserették; az én elvtársaim voltak akkor ott ő vele, a száműzetés nehézségei napjaiban. Már pedig az az én igaz barátom, aki velem marad a szerencsétlenség nehéz óráiban. — Tudja uram-bátyám, mi nem tetszik nekünk? Az, hogy Ugron János miért adta oda becsületes multját s miért nem várhatott jövődjé sorára!

Az önkéntes adókra vonatkozó előző egyhangú határozatnak következetes fentartása miatt függ össze Ugron János személyével! Ne beszéljünk félre! Előbb azt mondom, amit az ellenzék, azt mi is ohajtjuk s aztán ezen ohajoknak a letérésére segédkezet adni? A gonosz kormánynak előbb segítséget adni s legretinensebb vármegyét hazafias magatartásukért reá üdvözölni? Mi ilyen zöldséget mégis nem cselekszünk. Én annak, akit vízbe akarok fullasztani, menekvésére még az utolsó szalmaszálat sem nyújtom oda, már pedig a mostani kormány reá szolgált erre. Avagy ne hallotta volna Kis Lajos uram, hogy a békes kibontakozásra alakult kormány szövetségei az Istent és hazát megtagadó szociálisták, egyik legdrágább

nemzeti jelvényünket: az ékes trikolort ronggyá tépték, sárba tiporták, a szabadsajtó nyomdáját összetörték, a nép képviselőit agyonveréssel fenyegették; hisz mindenki tudja, hogy a kormány barátait, Budapest utcáinak porát, a földosztó szociálistákat kövekkel zsebükből vezették be a vármegye házába, hogy a bizottsági tagok oda be ne juthassanak és a főkapitány maga lövette be az ajtót, hogy a tisztviselőket, képviselőket és főrendi urakat onnan kidobassa. Nohát ilyen kormányzati rendszert támogatni, ez talán mégsem hazafiság! Már bocsásson meg nekem a világ, de én mégis csak jobban találok magamat abban a társaságban, hol Andrássy, Apponyi, Darányi, Kossuth, Zichy s annyi egész férfi dicső sora van, mint ott, hol Fejérváry, Lányi, Bokányi, Kristó, Izrael Jakab, Veltner Jakab s még egy rakás hazátlan zsidó és szabad kőműves vagyon együttesen. A kinek szemére az önzés nem borított vastag hályogot, annak látnia kell, hogy most nem léteznek pártok, nincs személyi kultusz, most csak két tábor van: az alkotmányvédő hazafiak pártja és Bécsnek szolgálhada; ki melyiket védi, melyiket pártolja, ahhoz is tartozik, nincsen más választás!

Péterffy Lőrinc,
plébános, törv. bizotts. tag.

EGYHÁZI ÉLET.

Szent Antal-estély. Folyó hó 9-én, a szokásos időben és helyen megtartott vallásos estély eminens helyet foglal el a többi Szent Antal-estélyek sorában. Esmékben és változatokban egyaránt gazdag program gyönyörködtette a nagyszámú egybesereglett közönséget. A kedves és vonzó ünnepély, Szabó Antal karnagy imaszerű énekének elhangzása után Nosz Ilonka szavallatával vette kezdetét. Az igazi bensőséggel s kellemes női gyöngédséggel előadott költemény általános tetszésre talált. Utána Schiller Irma áll. polg. isk. igazgatónő tartotta meg szabadelőadását, gyönyörű szép vonásokkal ecsetelve a szülői szeretet árny és fény oldalait. Az igazán szellemes és tanulságos előadást, a mely emelkedettségénél s rendkívül meggyőző erejénél fogva, ellenállhatatlanul magával ragadta a lelkeket, mindvégig feszült figyelemmel és nagy érdeklődéssel hallgatta meg a közönség. Az ünnepély keretébe jól beillett továbbá az ugynevezett „Ave Mária”-hoz írt gyönyörű fohász is melyet Szabó Antal harmonium kísérete mellett Baranyai Margit énekelt, az ének szelleméhez mértén egészen megfelelő mély érzéssel. — Ugyancsak nagy hatást keltett P. d'André Chrysossamusnak majd latin, majd olasz nyelven előadott éneke, melyet Németh Gyula főgimn. zenetanár kísért harmoniumon. A minden tekintetben kifogástalan szereplőket szünni nem akaró tapsokkal honorálták. Az élvezetes ünnepély aztán Orbán Damokos, főgimn. tanulóknak jól átértzett és csinosan előadott szavallata, valamint a szokásos „Szent Antalhoz” írt ének elhangzása után véget ért. Maráth Józsefné, Spaller Józsefné, valamint Bálint Aranka, mint rendezők az

ünnepély érdekében tett odaadó fáradozásukért fogadják ez uttal is a rendező bizottság hálás köszönétét

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség egyházi értekezlete jan. hó 14-én (vasárnap) d. u. 5 órakor, a ref. kollegium tornacsarnokában tartja harmadik egyházi estélyét. Ezen alkalomra a rendezők a következő érdekes műsort állították össze: 1. A gyülekezet éneke. Te benned bízunk XC. Zsolt. 2. Vers. 3. Elnöki megnyitó. 4. Szavallat: Fülöp Erzsike. 5. Felolvasást tart: Vári Albert unitárius lelkész. 6. Énekel: Szemerjai Károlyné. — Harmoniumon kíséri: Molnár Margit. 7. Részlet: Petőfi Apostolából. Szavallat: Dénes János VIII. g. o. tanuló. 8. Elnöki zárszó. 9. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten a te népedet. Ezen estélynek különös jelentőséget kölcsönöz, a szép programon kívül az, hogy az új harmonium ez alkalommal fog először megszólalni. Az estély rendezői: Kassay Irén és Molnár Margit. Belépés ingyenes; kegyes adományok a harmonium vételéből fennmaradt tartozás kifizetésére szívesen fogadtatnak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Olvasóinkhoz. Nagy napokat élünk. Ezeréves alkotmányunkat, nemzeti önállóságunkat Bécs ismét ostromolja. A szabad sajtóban van egyedüli biztosítéka hazafias küzdelmünknek. Az igaz függetlenségi újságokat a kormány és felfogadott bérései még a leggaládabb preszsióval sem bírták elnémitani. Székely anyavárosunk és vármegyénk egyedüli tiszta 48-as függetlenségi hírlapja: a „Székely-Udvarhely”, amely sokszoros előnyt nyújt előfizetőinek. Politikai tekintetben a „Székely-Udvarhely” megbízható, törhetetlen hazafiságtól sugallt őszinteséggel tájékoztatja olvasóit a közletről érdeklő dolgokról. Kibővült tartalmából okulást nyer a Székelyföld sorsa iránt érdeklődő minden hazafi. Előfizetési ára pedig oly csekély, hogy azt a legszerényebb viszonyok között levő polgártársunk is megszerezheti magának. Negyedévre (három hónapra) 2 K 50 fillér. A „Budapesti Bazár” című kitűnő hazai divatújságot 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért kapják a „Székely-Udvarhely” előfizetői. Egyéb kedvezmények lapunk homlokzatán olvashatók. Előfizetések a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalához Székelyudvarhelyt (Kossuth Lajos utca) intézendők. Pártoljuk, támogassuk a magunk függetlenségi sajtóját, a mely kizárólag a székelység javáért önzetlenül működik s ami véleményünknek kíván érvényt szerezni minden téren.

— Szabad lyceum. Ma (vasárnap) d. u. 2 órakor a szokott helyen Spaller József szakiskolai tanárt tart előadást.

— Jövahagyott alapszabályok. A földmivelésügyi miniszterium ügyvezetője Homoródszentpéter, Kisbaczon, Olasztelek, Oroszhegy, Szent

tamas és Petek községek Gazdaköreinek alapszabályait 92381—905. szám alatt jövahagyási záradékkal ellátta.

— Kinevezések. A közoktatásügyi miniszterium vezetője Végler Gyula székelykereszturi állami tanítóképző intézeti segédtanárt rendes tanárnak, Burger Arthurné Krizsó Erzsébet helybeli állami polgári leányiskolai helyettes tanitónőt a XI. fizetési osztályba segédtanító nőnek; a belügyminiszteri ügyvezető pedig a magyarhídegkúti kerületbe Major Zakariás községi pénztárnokot anyakönyves helyettesnek nevezte ki.

— Közgyűlések. Az oklándi olvasókör folyó hó 18-án és a helybeli tisztviselői kör 21-én d. u. 5 órakor saját helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlését.

— A fly-k. Ama 2 „bizonyos” között fabrikált „pártonkívüli” haladó (mert pártja nincs) mostanában Kristó belügyesnek annyira kedvében jár, hogy még a hazafi szókat is mind 2 f és 2 y-nal írja. Nagyon jól teszi; legalább így szolgáljon reá a bőséges abrakra, melyet a haladók féktelen paripáira az ország pénzéből politikai jóma dár gazdái elharácsolnak...

— Kimutatás. A székelyudvarhelyi jótékony nőgyesület a szegény és árva tanuló gyermekek 1905. évi felruházására adott: 3306 K, gyűjtés útján befolyt: 13640 K, összesen 46646 K. Felruháztak: a) a közs. elemi fiú iskolából 39, b) az ev. ref. elemi leány iskolából 24, c) a róm. kath. leány iskolából 3, d) a kisdudóvó intézetből 3, összesen: 69 szegény tanuló gyermeket. Ezen kívül még négy vármegyei szegény kapott ócska ruházatot és így összesen 73-an részesültek ruha segélyben. Jánosi Gyuláné utólag küldött 1 drb női felsőt és 2 pár cipőt. Hálás köszönet érte!

— Az ember áldozatkészsége. A „haladók” (!?) embere — mint a két „bizonyos” között szerkesztett írja — „hazafias cselekedetben a legmesszebbmenő áldozatokra is kész”. Ezt bizonyára úgy értette, hogy ha Fejérváryék fizetik és a császári biztos akarja... Csodálatos, hogy „Magyarországot 1000 esztendeig nem köpdösés tartotta fenn” és a két „bizonyos” között kieszt mégis köpdösi a nemzetfenntartók küzdelmét... Még csodálatosabb, hogy „lassankint mindenki odahagyja a szövetséget” és mégis napról-napra szaporodik a függetlenségi 48-as képviselők száma s ma holnap az utolsó „haladók” Mohikánja Székelyudvarhelyt a két „bizonyos” között marad mindaddig, míg könyörületből a rendezés előtt álló vármegyei Múzeum valamelyik szegletében unikumnak megütik — talán... „Bojkottál”-ván ilyen képen önmagát.

— Székelyfancsalban a folyó hó 15 re jelzett műkedvelői színielőadással egybekötött zenés társas estély közbe jött akadályok miatt 17-én (szerdán) este fél 6 órakor kezdődőleg a községi iskola helyiségében tartatik meg, melyre az érdeklődőket szívesen látja a rendezőség. Jó borrhól gondoskodva van. Az önkéntes adományok az iskola céljaira lesznek fordítva.

— **Szegény Gyergyó és Csik!** Hogy lehettek annyira meggondolatlanok? Miért nem kérték fel Palikát, hogy bicegjen át hozzátok főispánnak és tegyen titeket örökre boldoggá szellemének vakító fényével? Nem féltetek haragjának bosszuló villámától? Ugy kell nektek? Megérdemeltetek, hogy földhöz verjen, letiporjon, szétmarcangoljon, keréketörjön, felnégyeljen... Mert halljátok mit üzen legutolsó lapjában nektek, rólatok: „Csak az volna a felülnő, ha onnan olyan jönne, ami felvilágosodtságra mutat. Mondjátok, nem éreztetek a napokban valami utolsóítéleti rengést, mert akkor a Palika haragja hallucinált végig Csikországon? Éltek még azután is. Hamaghaltatok, tudassatok azonnal

— **Székelyföldi-e vagy marosvásárhelyi?** A „Székely-Udvarhely” hasábjain immár többször szóváltottuk azt a visszás és türehtetlen állapotot, mely a „marosvásárhelyi” kereskedelmi és iparkamara *tulcságos helyi érdekű* munkálkodásában léptenyomon megnyilvánul. Végiglapozva a nevezett kamara 1904. évi jelentését, melyet az eddigi rendszertől eltérőleg a székelyföldi lapoknak most nem küldöttek meg, sajnálatos tapasztaljuk, hogy az „Ipari viszonyok” című rovatban Udvarhelyvármegye — valószínűleg — csak *viccből* szerepel, holott az iparkamarai illetékeket *mi komolyan* fizetjük — még ex lexben is. Az államilag segélyezett iparosok között ugyanis, míg Csikvármegyéből hatot, Háromszékből ötöt, Marostordából — a kamara székhelyről — *tíz*et, addig ami elérvult, avagy mellőzött Udvarhelyvármegyénkből egyetlen iparost sem látunk feltüntetve. Mert azt, hogy Kendoff István 1904-ben nem Magyaros, marostordamegyei községben folytatott volna lakatos ipart, hanem Parajdon, maga a kamara sem állíthatja *komolyan*. Az iparkamarai illeték 1905-re Székelyudvarhely és Székelykeresztúr adóhivatalainak adatai szerint 5267 K 14 f. Ha mi ezt közvetlenül iparunk és kereskedelmünk fejlesztésére fordítanók, illetve fordítottuk volna évenként, kisiparosaink most és jövőre sem szorulnának állami segélyre, amelyet — köztudomás szerint — csak jó mamelukoknak, politikai ellenszolgáltatás fejében szoktak adogatni némelykor; legtöbbször azonban csak ígérk — különösen választások idején... Számtalan esetet tudnánk felsorolni, hogy előkelő képzettségű, külföldi tanulmányuton magas szakismeretet szerzett egyének folyamodtak Udvarhelyvármegyéből államsegélyért és rideg elutasításban voltfrészük. Nem vagyunk barátjai az alamizsnát osztogató kegyes leereszkedő rendszernak. Azonban ha már más megyék iparos polgárai gépeket és mesterségükhöz szükséges eszközöket kapnak, különösen a kamara székhelyéhez tartozó vármegyében fölös számmal is, akkor Udvarhely város és vármegye székely iparos polgárai erre szintén érdemesek. A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara pedig ne legyen tovább csak „marosvásárhelyi”, hanem nevében és cselekedeteiben is domborítsa ki székelyföldi jellegét, vagy pedig maradjon „marosvásárhelyi”-nek, de akkor a többi székely

vármegyék s különösen Udvarhelyvármegye érdekelt közönsége szervezen magának külön kamarát a most mások felkarolására használt kamarai illetékekkel. Bármiként is történjék, de ez az állapot tovább így nem maradhat. Ezzel már torkig vagyunk!...

— **A nőegyesület** elmaradt fillérestélyét a jövő szerdán (e hó 17-én) megtartják.

— **A csukamájolaj** ujabban ismét nagyon elterjedt használatnak örvendő, mióta tudniillik sikerült teljesen tiszta formában előállítani. A tiszta csukamájolaj iz- és szagnélküli, könnyen emészthető és gyorsan felszívódó folyadék, melyet a gyermekek igen szívesen vesznek be s minthogy a tiszta csukamájolaj a legjobb gyógyszeres tápszerek közé tartozik, egyszersmind megakadályozza, hogy a csontrendszer fejlődésében visszamaradjon. — Nálunk méltán legjobb hírnévnek örvendő a Zoltán fele csukamájolaj, mely az összes külföldi gyártmányokkal sikeresen versenyez.

— **Fillérestély a polgári körben.** A helybeli polgári önképző-kör holnap (hétfőn) este igen érdekes műsorral tartja meg szokásos fillérestélyét, melyet Ráduly Irma és Tamás Erzsike rendeznek. Felolvas Petrányi Miklós tanár, énekel Demény Irén, monologizál Nosz Ilonka, szavalnak Bartók Anna és Jánossy Béla tanárjelölt. Műsor után táncvigalom.

— **Színház.** Taps, bokréta, diadal! E három szóban számolhatunk be leghivebben Gróf Zayné Bárdi Gabi három felléptéről. Már megérkezése előtti napokban kapkodták a jegyeket s tényleg egyetlen üres helyet nem lehetett látni sem egyik, sem a többi estén. A helybeli ev. ref. kollegium és a főreáiskola ifjúsága egy-egy szép csokorral tisztelte meg a művésznőt, aki tegnap utazott vissza a fővárosba.

— **Modern bíróságok.** A magyar bíróságok immár az írásbeli ügyvitel lényeges javítása szempontjából is megérdemlik ezt a jelzőt, mert mint biztos forrásból értesülünk, a kormány az összes magyar bíróságokat az egész országban felszerelte Eredeti Remington Standard írógépekkel. Ugy halljuk, hogy mielőtt a Glogowski és Társa budapesti cég (Andrássy-ut 12 a) ezzel a szállítással meg lett bízva, a miniszterium mintegy 10 különféle rendszerű írógépet próbáltatott ki és legalkalmasabbnak a Remington Standard írógépek bizonyultak. Hogy azok mennyire beváltak, legjobban kitűnik abból, hogy kezdetben csak körülbelül száz írógépet rendelt a kormány, míg azok száma azóta folytonos utánrendelésekkel immár 600-ra emelkedett. Árjegyzéket a cég bérmentve és ingyen küld és egyszeri megkeresésre Remington írógépet az országban bárhol saját költségén és vételkötelezettség nélkül működésben bemutatni kész.

— **Nyilvános köszönet.** Az e hó 7-én megtartott helybeli fodrásztáncestély bálányáinak és áldozatkész védnökeinek, valamint a szíves felülfizetőknek e helyen mond hálás köszönetet a rendezőség.

— **Rajzeczettek.** író és rajzeszközök legnagyobb választékban, olcsó szabott árak mellett: Betegh Pál és Társa könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésében Székelyudvarhelyt.

LEGUJABB.

A főispáni titkár a főispán ellen.

Dr Balázs Kornél nógrádmegyei főispáni titkár, akinek a Balassagyarmaton megtartott megyegyűlés elismerést szavazott, most Budapesten van kihallgatásra a belügyminisztériumban. Dr Balázs Kornél ellen tudvalevőleg a belügyminiszter fegyelmi vizsgálatot rendelt el, mert Berchthold Artur gróf főispáni eskütételénél mint ki-nevezendő tb. megyei főjegyző nem akart asszisztálni. Emiatt Berchthold Artur gróf feljelentette s Krisztoffy belügyminiszter állásától felfüggesztette s fegyelmi vizsgálat alá helyezte. Dr Balázs Kornél 27 éves fiatal ember, fia a balassagyarmati ügyvédi kamara elnökének s a nógrádmegyei alkotmányvédő 55 ös bizottság ügyvivő alelnökének, Balázs Józsefnek s rokona az ujjabb kinevezett rozsnyói püspöknek, Balázs Lajosnak. Jogi tanulmányait a budapesti, bécsi és genfi egyetemeken végezte s mint belügyminisztériumi gyakornok és segédfogalmazó a belügyminisztériumban 5 évig szolgált s két és fél éve küldték ki Nógrádba főispáni titkárnak.

Hazafias missziót végez aki a „Székely-Udvarhely”-nek ismerősei körében olvasókat és pártoló híveket gyűjt!

SCOTT-FÉLE EMULSIÓ

legjobb norvégiai gyógyszer-csukamájolajból készült alphasphorsavas mész és nátron hozzáadásával. Alkalmazható mindazon esetekben, melyeknél ezideig a közönséges csukamájolajat használták.

A SCOTT-féle EMULSIÓ-ban a csukamájolaj szírtartalma a SCOTT-féle emulgálási eljárás következtében legapróbb cseppekben egyenletesen van szétosztva úgy, hogy a csukamájolaj ilyen formában sokkal könnyebben emészthető mint a közönséges ósdi formában. Azonkívül a SCOTT-féle EMULSIÓ határozottan jó ízű, úgy, hogy ennél a közönséges csukamájolaj kellemetlen undorító íze teljesen hiányzik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgálok:

Dr BUDA I E M I L
„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST,
IV., Váci utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

A „Székely-Udvarhely” hazafias zászlójára Kossuth Lajos nagy hazánk fia dicső eszméi: a szabadság egyenlőség és testvériség hármas jeliséje tisztán, hamisítás nélkül van felírva. Csakis ezáltal boldogul a hon és virul új életre a haza, melynek üdvéért e lap igazi lelkesedéssel küzd.

Családi élet.

Vannak nagyon jóvialis, nagyon barátságos urak, kiket mint jó társalkodókat mindenütt szeretnek, kik, házukon kívül, mindenkiel nyájaszkodnak és enyelegnek és kik nem egykönnyen tagadnak meg szíveségeket, melyekre felkérk őket; ha azonban bezárult mögöttük saját otthonunk ajtaja, mogorva zsarnokokká válnak, kik előtt mindenki retteg, feleségükkel, gyermekeikkel, cselédekkel éreztetik rossz kedvüket, melyet künn mosolygó arcuk alá rejtettek. Vannak asszonyok, kiknek büvölő szeretetreméltóságát szel-tiben magasztalják, míg ingatag, zsémbes természetük kétségbe ejti környezetüket; vannak asszonyok, kiknek galambszelidségét, türelmét és jószívűségét mindaddig bámulják — míg csak valamely szerencsétlen véletlen nem avat idegen fül, és szemtanújává annak a mértéktelen heveségnek, amelynek a ház bel-sejében átengedik magukat. Vannak családok, melyekben minden szeretetben és boldogságban látszik uszni, ha más van jelen, különben pedig a család minden egyes tagja folytonos hadilábon áll a többiekkel.

Összehasonlítva ezeket a képmutatatókat azokkal az emberekkel, kik következetesen minden körülmény között őszintén gorombák, bizonyosan türehtőbb képet nyerünk a gorombákról. De mennyivel barátságosabb, örömdetesebb képet nyújt mégis a ház, melynek tagjai egymás kedvéért élnek és egymás iránt udvariasak, szívélyesek, figyelmesek.

Férjek, kik ebben a tekintetben „kényelmessé” teszik helyzetüket, ne csodálkozzanak, ha a rossz példa, mit a szülők egymással való érintkezésükkel szolgáltatnak gyermekeiknek, hat azokra, s ha ez csökkenti irántuk való tiszteletüket és hozzájárul ahhoz, hogy a testvérek közt is elharapózik az udvariattlan, tisztességtelen hang.

A felebarát iránti figyelmességet és szeretetreméltóságot nem lehet eléggé korán tanítani. Anyák, kik adnak valamit gyermekeiknek, anélkül, hogy illedelmesen kérték és megköszönték volna a gyermekek, kellemetlen embereket nevelnek. Anyák, kik megengedik, hogy a gyermekek egymást gunyolják, egymással civakodjanak és verekednek, házi zsarnokokat nevelnek. Csaknem még szigorubban kellene ügyelni arra, hogy a gyermek udvariasan bánjék a cselédekkel, hogy ne követeljen tőlük, hanem kérjen és minden neki teljesített szolgálatot megköszönjön. A mit a gyermek így fiatalon megszokik, nem hagyja el azt később sem. Igazán jól nevelt embert legjobban a cselédekkel idegen házból, szállodából vagy saját otthonában való érintkezéséből lehet megismerni. Mindig tudni fogja, hogy idegen helyen nincs joga parancsolni vagy gáncsolni, odahaza pedig parancsát kérés alakjába fogja önteni és ha kórholnia kell, ezt is nyugodtan, tárgyilagosan és szitkozódás nélkül fogja megtenni. A külső forma nem minden, de igen sok; megment különféle cselekvési és mulasztási hibától a családi érintkezésben.

S még valami: Csak az, a ki a viselkedés figyelmes formáit nemcsak disz, hanem házi ruha gyanánt is veszi föl, a ki azokat nemcsak idegenekkel, hanem családi és házi tagjaival szemben is gyakorolja sajátíthatja el őket tökéletesen, nem fognak neki e formák kényelmetlenné válni, mert egybeforrtak természetével: teljesen magáévá teszi azokat.

A budapesti Uránia Színház városunkban.

A közel napokban kellemes szellemi élvezetben lesz része városunk intelligens közönségének. A budapesti Uránia Színház vidéki osztálya rándul le hozzánk, hogy műsor-darabjainak legjavát bemutassa a kulturális hivatásának megfelelően elsőrangú magyar irodalmi termékek útján terjessze az ismereteket. Az ezen alkalommal színre kerülő művek szerzői egytől-egyig kiváló tagjai a főváros írói gárdájának, a mi magában véve is garanciát nyújt a tartalom és összeállítás kitünő voltáról.

Mint első az elsők között emeljük ki Pekár Gyulát, kinek nevéhez a budapesti anyaszínház legszebb sikerei fűződnek s kinek most bemutatásra kerülő »Párisi asszony«-a a mult színházi évad legfényesebb attrakciója volt. Ebben a darabban a Pekár Gyula rengetek tudásának, finom szellemességének minden varázsa megnyilatkozik s a legnevesebb francia művészek képeivel és a remek mozgófényképekkel illusztrált szöveg olyan bravuros rajzot ad a modern Babylon asszonyáról, a melyet talán maga a francia irodalom sem tud felmutatni.

Az első felvonás tulajdonképpen egy történelmi elmefuttatás, mely a tudósszéleskörű áttekintésével kalandozza be a »grand nation« évezredes életét és ügyesen markolja össze mindazokat az eseményeket, melyek a párisi asszony véralkatának és jellemének kialakulásához hozzájárultak. Szemben már nem is lehetne visszavezetni a mai könyvnyűvérű parisienne lelki genealogiáját, melyhez a megfajtás kulcsát az asszonyi természet örök törvénye adja: megalázkodni az erős előtt, hogy a gyöngesség fegyvereivel diadalmaskodni lehessen felette. Mert

a párisi asszony sem tett egyebet a századokon át, minthogy csókjaival csábította el a számos hődit, a ki leigázására jött el. Az ennek nyomában fásult sokféle vérekeveredés kölcsönözte a francia nőnek azon vonásokat, melyekkel ma is uralkodik Páris felett, sőt bizonyos értelemben az egész világ felett is.

A második felvonás a modern parisienne nappali életének van szentelve. Mint egy káprázatos kaleidoskop tárul föl előttünk az az idegemészítő lazás élet, melyben minden mozzanatot meg mótélyez a dekadencia. A reggeli toiltettől fogva, percre van itt kimerve minden: a sétalovaglás, a pletyka, a nevesebb mesterek műtermeinek meglátogatása, a vásárlások, a reggeli, a látogatások, a találkák, szóval minden, de minden. S ebben a zajos világban, mely telve van szellemességgel és mosolylyal, testileg elfajul a párisi asszony s természet rendelte magasabb hivatására képtelennek lesz. Az anyai méltóság utópia kezd lenni s Németország a születések arányával is minden nap egy csatát nyer Franciaország felett. Csupa ötlet, csupa talpraesett megfigyelés ez a felvonás.

A harmadik rész: »Páris éjjel.« Itt lüktet a világáros ütőere legidegesebben, itt pezseg az a szemfenyvesztő élet, melynek központja a párisi asszony, a ki szépségének és szellemének minden fegyverével itt aratja percről-percre a legszomorubb diadalokat. A színházak, orfeumok, művészkorezmák és kávéházak bünvilágának izzó levegőjében forog, csillog ez a démon, a ki a szíve helyett az eszével szeret, kit testének-vérének minden ize arra predesztinált, hogy virtuóza legyen a gyönyöröknek s járja a bünskaláját a Moulin Rouge, Olympia, vagy egyéb mulatók kábító forgatagában. És ezek adják ma a párisi asszony karakterisztikus típusát. Palcát kell törni felettük, de óvatosan, hogy itéletünk ne legyen hazug. Mert az a párisi nő, a ki a modern szellem ma ilyen alakban állit elénk, holnap egy új korszak fuvalatára magasztos erények képviselője lesz Örökös hullámmás az ő egész leszármazása, egész élete, melyben az ellentétes végleteken belül minden sülyedés ellensúlyo-

zására megvan az emelkedés is.

Mozgó képei szenzációs hatásuak. Az első felvonásban a versaillesi királyi udvar szórakozásai, Mária Antoinette lefejeztetése páratlanul fényes kiállításuak. A második felvonás telve van az elegáns élet legérdekesebb mozzanatainak feltűntetésével. A harmadik pedig csupa tánc, csupa színpadi jelenet. Egyik szebb a másiknál.

Előleges jelentés

A budapesti

URÁNIA

magyar tudományos színház

1906 január 23, 24 és 25-én

előadást tart

Székelyudvarhelyt a Budapestszálló színháztermében

Január 23-án »Párisi asszony«. Irta: Pekár Gyula.

Január 24-én »Skócia«. Irta: Gineverné György Ilona.

Január 25-én »Az orosz-japán háború«. Irta: Strausz Adolf. Bpsten eddig 140-szer adatott.

Jegyek előre már most az összes előadásokra válthatók:

Betegh Pál és Társaság könyvkereskedésében

Bővebbet a napi falragaszok.

Helyárak: Páholy 8 K, támlás-szék 2 K, zárt-szék 1 K 60 f, földszinti álló 1 K, karzati ülő I—II. 1 K, többi sor 60 f, karzati álló 40 f, katona-, diák- és gyermek-jegy 60 fillér.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társaság kiadó intézete.

Szám: 8872—905. tkvi.

Hirdetmény.

Kiadásával közszeg telekkönyvei, átalakítás, befejeztetve, erre nézve az 1892. XXIX törvények értelmében a tényleges birtoklás tulajdonjogának telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás

befejeztetve, ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok kik az 1886. XXIX. törvények 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. törvények 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. törvények 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. törvények 7. § a) és az 1891. XVI. törvények 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. törvények 22. §-a alapján történt törlek évenyitelen-ségét kimutathatják, e végből törle-si kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1906. évi július hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóság-hoz nyujtsák be, mert az ezen megne-m hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törle-si kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. törvények 16. és 18. §-ának értelmében — ide értve az utóbbi §-nak 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1906. évi július hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóság-hoz nyujtsák be, mert ezen megne-m hosszabbítható záros határidő le-telte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide-értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. tör-vények 16-ik §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartal-mazó kérvényüket a telekkönyvi hatóság-hoz hat hónap alatt vagyis 1906. évi július hó 15-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros ha-táridő elmulta után az említett bejeg-yzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhat-ják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti ok-iratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telek-könyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely 1905. dec. 30.

Dr VOITH,

kir. tszéki egyes bíró.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

Verseny kizáró olcsó árban el-fogad és szakszerű, izléses ki-vitelben készít el mindennemű

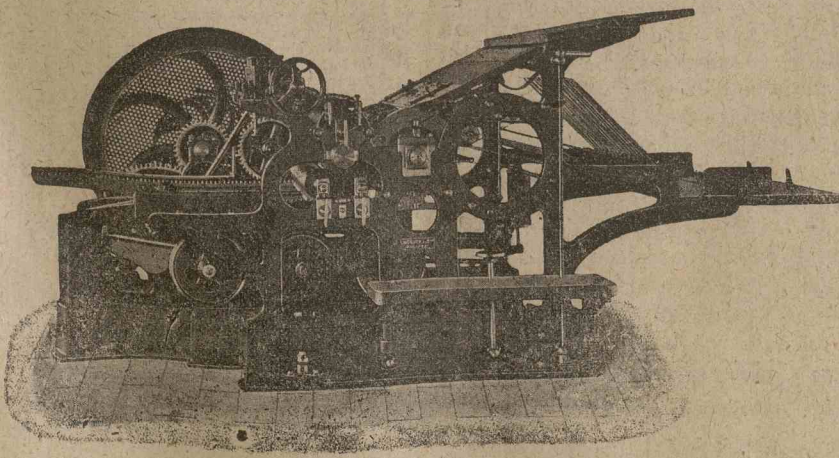
nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, köz-ségi, körjegyzői, ügyvédi, végre-hajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfel-számítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, író- és rajzszerkek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberendezések mérsékelt árak mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala

Gyertyántfy J. fia vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1905. évi október hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Nagyváradi — Predeal	Szv.	Gyv.
I-III.	I-II.	Állomások	I-III.	I-II.
900	915	i Budapest k. p. u.	710	750
1152	1119	i Szolnok	322	592
1206	1132	i Szajol	304	519
144	1249	i Püspökladány	119	403
344	211	i Nagyváradi	1109	238
410	218	i Nagyváradi	1037	232
834	553	i Kolozsvár	605	1110
	915	i Décs	340	
	305	i „		
854	611	i Kolozsvár	521	1050
1016	726	i Aranyos-Gyéres	348	930
1044	750	i Székely-Kocsárd	307	900
453	1025	i Marosvásárhely	1225	538
538	526	i „	537	1128
1149	832	i Tövis	157	812
402		i Arad	635	
704		i „	850	
1258	904	i Kükü löszög	1248	735
818		i Sóvárad		150
	355	i „	859	
157	943	i Kis-Kapus	1141	656
358	1257	i Nagy-Szeben	731	445
1120	731	i „	1257	915
213	947	i Kis-Kapus	1109	650
340	1053	i Segesvár	948	549
613	133	i Székelyudvarhely	705	305
347	1100	i Segesvár	922	542
750	209	i Brassó	532	245
106	652	i Kézdi-Vásárhely	Tv. 1016	
306		i Gyimes	szsz. 445	
	219	i Brassó	728	218
	331	i Predeal	612	112
	910	i Bukarest		805

Az aláhúzott számok éjjeli időt jelentenek.
Az i. — indulás; é. — érkezés.

LEGDIVATOSABB

NÉVJEGYEKET

OLCSÓ ÁRON KÉSZÍT

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomtató-intézete Székelyudvarhely

KIADÓ LAKÁS,

mely áll 3 szoba, konyha, kamara
stb. hozzátartozóival s külön udvar
1906. évi április 24-től kiadó. Cim
a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Király utcában 24/c. Kozma papné.

Természetes borok leszállított áron!

Rápoli Károly Kussuth Lajos utca
33. sz. alatt (a postával átellenben)
levő lakása pincéjében a már hirdet-
tett természetes, tiszta jó minőségű
borainak árát jelentékenyen le-
szállította. Az 1902., 1903. és 1904.
évi terméseket most megadózva
hektónként 62 koronáért, adózatlan
pedig 52 koronáért árusítja. Aki jó
és tiszta bort akar kapni, forduljon
nevezetkez egész bizalommal.

NAPTÁRAK!

AZ 1906. ÉVRE
már megjelentek és kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv, zenemű- és papírárukereskedésében

Előjegyzési naptár . . 60 fillér.

Erdélyi képes naptár. 60 „

Az erdélyi vásárok legpontosabb
jegyzékével.

„Hermandol“ kozet-papir a legjobb!

HEGEDÜ, VONÓ, KELLÉKEK ÉS HUOK

SZIVAR-, SZIVARKA,

DOHÁNYTÁRCÁK

ERSZENYEK ÉS PNZTÁRCÁK

MONOGRAMMOK levélpapir és fehérnemű bélyegzéshez,
minden betűvel, 1 db 1 kor. Kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Mesés és imakönyvek, zeneművek!

Olcsó legyezők és díszműtárak!

Papírok, írószerek, szivacsok!

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely
már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult **kőszvény-nél,**
csúznál és meghűlés-eknél bedörzsölés-
keppén használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárlás-kor óvatossá legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, amely a
„Horgony“ védjegyével és a Richter cég-
jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva.
Ara üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 koronás és úgyis minden gyógy-
szertárban kapható. — Forgalmaz: Török
József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszer-tára
az „Arany oroszlánhoz“, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. — Mindennapi szertárak.

Fűszer-, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borvíz!

— Üvegenként csak 8 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő
eredményre használják: hurutos bán-
talmakban, idült hörghurutban, a gümö-
kór lerakódásának első stádiumában, a
gyomor rendellenes működésében, a máj-
működés és epekészítés rendtelenségei-
ben, az epekővek eltakarítását szembe-
tűnően könnyíti, a bélhurut minden ne-
meiben, a nyálkás aranyérben, hasszervi
dugulásokban, húgykő képződéseiben,
mézes húgyárban, görvél- és mirigyda-
gokban, angolkóros esontlagyalás- és
sorradásokban. — A legkitűnőbb üdítő
ital, borral vegyítve páratlan! — Heten-
ként háromszor friss töltés! — Raktár
SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,
Székelyudvarhelyt

Készlet Főút vize 14 fillér!

Baross-forrás borvize 8 fillér

BÁMULATOS OLCSÓSÁGU

KÉPES LEVELEZŐLAPOK

melyek az ezredéves kiál-
lítás főbb nevezetességeit,
hazánk nagyobb városait,
vidékeit és a történelemből
vett eseményeket ábrázol-
ják, előnyös és nagy vétel-
nél fogva bámulatos olcsón

2 darab egy krajcár

Udvarhelymegyében csakis

Betegh Pál és Társa

papirkereskedésében Székelyudvarhelyen

kapható, ahol óriási választék áll különféle művészi táj-
és helyi képes lapokból a n. é. közönség rendelkezésére.

Hetenként újdonságok
képes levelezőlapokban!

Kedvező alkalom a legolcsóbb bevásárlásra!

NAGY ALKALMI VÁSÁR!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására
hozni, hogy üzletemet a jövő év elején a Fröhlich Test-
vérek ujonnan épült házába szándékozom áthelyezni,
ennél fogva elhatároztam, hogy az üzletemben levő áru-
kat, u. m. mindennemű porcellán- és üvegtárgyakat,
tejes, fehér- és ebédli **szervizeket és edényeket, evő-
eszközöket,** mindennemű fali, asztali, ebédli, függő, lusz-
ter és éjjeli **lámpákat, kina-ezüst** dísz tárgyakat, fali, aszt-
tali és zseb **tükröket, majolika** vázák és dísz tárgyak,
dohány- és oldaltárcák és pénzes erszenyeket, óvodás és
iskolásgyermekeknek iskola-táskák, bevásárlási táskák és
kosarakat, **sétapálcákat,** fog-, haj- és ruha-**keféket,** do-
minó, sakkjáték és egyéb **társasjátékokat,** asztali és áll-
ványos **dohányzó-készleteket,** ecet, olaj- és sőtartókat,
Gyermek-bábukat, pipere-cikkeket, pipere szappanokat
gipsz-alakokat és számtalan itt fel nem sorolt tárgyakat
bámulatos olcsó áron kiárulom!!
Midőn ezen körülményről a n. é. közönséget tisztelettel
értesítem, egyúttal b. pártfogá-
sát kérem kiváló tisztelettel **Szentpétery Gergely.**

Csak rövid ideig! Ragadjuk meg az alkalmat!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Iskolás fiuk Diákok részére

Kész ruhák, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák,
cipők és ágyneműek nagy választékban, előnyös és ol-
csó árakban kaphatók.

Divatos és olcsó ruha-vállalat merték után,
a ruhák ingyen takarításával.

Legolcsóbb árak!

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1906.